

First: Dutch Version; second: English Version

De Krijtberg, 1 juli 2018, 13e zondag door het jaar,
Wijsheid 1:13-15, 2:23-24; 2 Korintiërs 8:7,9,13,15; Marcus 5:21-43

Peter van Dael SJ

LEVEN EN LATEN LEVEN

Het boek Wijsheid over rechtvaardigen en goddelozen.

Het boek Wijsheid, waaruit de eerste lezing is genomen, is een joods boek, geschreven in Alexandrië, een Griekse stad in Egypte. Zowel de Grieken als de Egyptenaren hielden zich sterk bezig met dood en onsterfelijkheid. Volgens Griekse filosofen is onsterfelijkheid eigen aan de onstoffelijke ziel. In Egypte werd de dood bezworen met magische teksten en handelingen.

Ook het boek Wijsheid is bezig met dood en onsterfelijkheid, maar op een andere manier. We hoorden in de eerste lezing dat God de mens heeft geschapen voor de eeuwigheid, als afspiegeling van zijn eigen wezen (2:23). Omdat de eeuwige God de mens als zijn evenbeeld schiep (Gen. 1:27), kan Hij hem niet in het niets laten verdwijnen.

Maar Wijsheid geeft nog een tweede argument. Onsterfelijkheid is een ethisch begrip: rechtvaardigheid maakt onsterfelijk, hoorden we in de eerste lezing. De rechtvaardigen zijn de tegenpool van hen die Wijsheid de 'goddelozen' noemt. Hoe handelen de 'goddelozen'? Wijsheid laat hen aan het woord. Ze zeggen: Het leven is kort (2:1)... 'Welaan dan, laten we de schepping met gretigheid benutten (2:6)... Laten wij de rechtvaardige die in armoede leeft uitbuiten, laten we de weduwe niet ontzien en ons niet bekommeren om de grijze haren van iemand op hoge leeftijd. Onze kracht zal bepalen wat gerechtigheid is, want iets dat zwak is heeft geen waarde (2:10-11). De 'goddeloze' wordt getekend als iemand die alleen aan zichzelf denkt en zich niet bekommert om anderen, zeker niet om hen die volgens de Thora bijzondere bescherming verdienen: de armen, de weduwe en de wees, de bejaarden, de vreemdeling in ons midden (Ex. 22:21, Lev. 19:32, 25:35-37). Door hun handelwijze verwijderen de 'goddelozen' zich van de God van het leven en roepen ze de dood af over zichzelf (Wijsh. 1:16).

De rechtvaardigen daarentegen zijn gericht op de ander. Daardoor zijn zij verbonden met de levengevende God. Leven en dood zijn dus morele categorieën. Wie gericht is op de ander, is verbonden met de levengevende God. Wie de ander tekort doet en alleen maar gericht is op zichzelf, wendt zich af van de God van het leven.

De vrouw die aan bloedverlies leed

Leven is ook het thema van de evangeliëlezing. Het evangelie gaat over de vrouw die aan bloedverlies leed en over de dochter van Jäirus. Beiden kwamen tot leven. Eerst het verhaal over de vrouw die aan bloedverlies leed. Deze vrouw had geen leven. Bloed en leven horen bij elkaar, maar al twaalf jaar lang vloeide het leven uit haar weg. Bovendien gold zij als onrein (Lev. 15:25-26). Ook alles wat zij aanraakte, werd onrein. Deze vrouw was gedwongen iedereen te mijden en iedereen meed haar. Sociaal gezien gold zij als een dode.

Nu hangt rond dit verhaal een sfeer van magie. In de oude wereld geloofde men in het bestaan van een onpersoonlijke energie die zich in bepaalde personen manifesteerde. Door aanraking van een dergelijke persoon kon men deel krijgen aan die kracht. Bij Lucas leest men dat de menigte pogingen deed om Jezus aan te raken, omdat er een genezende kracht van hem uitging (6: 19). Men hoefde niet eens de persoon zelf aan te raken. In het evangelie van vandaag raakte de vrouw Jezus' kleren aan. In Handelingen is het al voldoende dat de schaduw van Petrus op de zieken valt (5: 15). Op een andere plaats in Handelingen is sprake van de genezende werking van doeken die door Paulus waren gebruikt (19: 11-12). Dit alles klinkt erg magisch en heidens. Dergelijke genezingen waren destijds niet ongevoel. Men vond het normaal dat van hoogstaande personen een genezende kracht uitging, ook al waren die personen zich daar niet van bewust.

Maar in het evangelie van vandaag is meer aan de hand. De vrouw naderde Jezus van achteren en raakte de zoom van zijn mantel aan. Zij wilde ongezien aan Jezus haar genezing ontfut-selen. Maar Jezus keerde zich om, zag haar en sprak haar aan. Hier is geen anonieme magie meer, maar een persoonlijke ontmoeting, een gesprek van mens tot mens.

En in deze persoonlijke ontmoeting kreeg de vrouw meer dan zij zocht. Zij zocht fysieke genezing, maar zij vond redding. Uw geloof heeft u gered, staat er in het evangelie. Redding betreft meer dan het lichaam alleen, het betreft de hele persoon.

Het is verder opvallend dat hier sprake is van geloof: uw geloof heeft u gered. Wanneer het alleen maar om fysieke genezing gaat, is - volgens de regels van de magie - aanraking vol-doende. Maar voor redding is geloof nodig: een overga-ve van de ene persoon aan de andere, een persoonlijke ontmoeting. Via Jezus ontmoet de vrouw de reddende God. Hier is geen onpersoonlijke kracht aan het werk, maar komt de persoon-lijke God naar haar toe, spreekt God haar per-sonlijk aan. Wanneer men de werkelijkheid ervaart niet als een veld waar anonieme krach-ten werken, maar als een spiegel waarin Gods gelaat wordt weerkaatst, dan krijgt alles een gezicht. Dan voelt men zich niet meer eenzaam en bedreigd. Dan voelt men zich geborgen. Geborgen in Gods hand. Geborgen tot in de dood.

Ten slotte wijs ik er op dat Jezus tot de vrouw zegt: Uw geloof heeft u gered. Er staat niet: ik heb u gered, maar: uw geloof heeft dat gedaan. God is als dragende grond altijd aanwezig, maar tegelijkertijd wacht Hij erop dat wij naar Hem toegaan. De vrouw nam het initiatief, zij doorbrak het isolement waarin zij zich bevond door Jezus aan te raken.

Het dochtertje van Jaïrus

Ook het tweede verhaal, de opwekking van het dochtertje van Jaïrus, gaat over geloof en redding. Ook hier gaat het om meer dan om gewone magie. Er zijn wel magische elementen. De mensen maken rouwmisbaar en weeklagen. Dat doen ze om de boze geesten, die de ziel van de gestorvene belagen, te verdrijven. Jezus raakt het kind aan, zodat de bijzondere kracht waarvan hij de drager is, kan overstromen naar het kind. En hij gebruikt de magisch klinkende formule Talita koem! Maar het blijft niet bij deze magie. Ook in dit verhaal gaat het om geloof. Jezus zei tegen Jaïrus: Wees niet bang, maar blijf geloven. Het verhaal van het dochtertje van Jaïrus krijgt dan een heel andere betekenis. De opwekking van het dochtertje is dan opstanding, verrijzenis. De magie wordt overstegen. Hier is geloof, hier is opstanding. God laat zijn mensen, die in Hem geloven, die zich aan Hem toevertrouwen, niet vallen.

Twee verhalen over het leven dat wordt teruggegeven. Het gaat niet over fysieke gezondheid en fysiek leven, maar over totale redding. Deze wordt geschonken via geloof, via contact met de levende God. Via Jezus ontmoetten de vrouw en de vader van het dochttertje de levende God. Dat was hun redding. De genezing van de vrouw en de opwekking van het kind waren daar tekenen van.

In het licht van de eerste lezing, uit Wijsheid, kunnen we het contact met de levende God nader bepalen. We zagen dat de mens die gericht is op de andere mens verbonden is met de levengevende God. Wanneer wij zorg dragen voor elkaar, stellen wij daden die eeuwigheidswaarde hebben. We zijn icoon van de levende God wanneer wij bekommerd zijn om elkaar, zoals God bekommerd is om de mens.

De Krijtberg, July 1, 2018, 13th Sunday in Ordinary Time,
Wisdom 1:13-15, 2:23-24; 2 Corinthians 8:7,9,13,15; Mark 5:21-43

Peter van Dael SJ

The book of Wisdom about the righteous and the godless.

The book of Wisdom, from which the first reading is taken, is written in Alexandria, a Greek city in Egypt. Both the Greeks and the Egyptians were deeply concerned with death and immortality. According to Greek philosophers immortality is a characteristic of the immaterial soul. In Egypt, death was averted by magical texts and actions.

The book of Wisdom is also concerned with death and immortality, but in a different way. We heard in the first reading that God created human beings to be immortal, he made them as an image of his own nature (2:23). Because eternal God created man as his likeness (Gen. 1:27), He cannot let him disappear into nowhere.

But the book of Wisdom gives a second argument. Immortality is an ethical concept: uprightness is immortal (1:16), we heard in the first reading. Justice makes immortal. The righteous are the opposite of the so called 'godless'. How do the 'godless' act? Wisdom lets them speak. They say: Our life is short (2:1)... Come then, let us enjoy the good things of today (2:6)... As for the upright man who is poor, let us oppress him; let us not spare the widow, not respect old age, white-haired with many years. Let our might be the yardstick of right, since weakness argues its own futility (2:10-11)... The 'godless' are characterized as men who think only of themselves and who don't care about others, especially those who according to the Torah deserve special protection: the poor, the widow and the orphan, the elderly, the foreigner in our midst (Ex. 22:21, Lev. 19:32, 25:35-37). By their actions, the 'godless' remove themselves from the God of life and call for death (Wisdom 1:16).

The righteous, on the other hand, are concerned with other people. By doing so, they are connected with the lifegiving God. Life and death are therefore moral categories. Whoever is focused on the other is connected with the life-giving God. Anyone who is only focused on himself and wrongs the other, turns away from the God of life.

The woman who suffered from a haemorrhage.

Life is also the theme of the gospel reading. The gospel is about the woman who suffered from a haemorrhage and about the daughter of Jairus. Both came to life. First, the story of the woman who suffered from a haemorrhage. She had no life. Blood and life belong together, but for twelve years, life had flowed away from her. Moreover, she was considered unclean (Lev. 15:25-26). Everything she touched became also impure. This woman was forced to avoid everyone and everyone avoided her. From a social point of view, she was dead.

It seems that an atmosphere of magic hangs around the story of her healing. In those days people believed in the existence of an impersonal energy that manifested itself in certain persons. By touching such a person one could participate in that power. In Luke one reads that the crowd tried to touch Jesus for power came forth from him (6:19). There wasn't even any need to touch the person. In today's gospel reading the woman touched Jesus' clothes. In The Acts of the Apostles it is sufficient that the shadow of Peter might fall on the sick (5:15). In another place in Acts, there is talk of the healing effect of handkerchiefs that were used by Paul (19:11-12). All this sounds very magic and heathen. Such healings were not uncommon at that time. It was considered normal for high quality people to have a healing power, even if they were unaware of it.

But in the gospel of today there is more. The woman approached Jesus from behind and touched the hem of his cloak. She wanted to steal unseen her healing from Jesus. But Jesus turned around, saw her and spoke to her. Here is no longer an anonymous magic, but a personal encounter, a conversation from person to person.

And in this personal meeting the woman got more than she was looking for. She sought physical healing, but she found salvation. Your faith has brought you salvation, we heard in the gospel reading. Salvation concerns more than just the body, it concerns the whole person.

It is also striking that this is a matter of faith: your faith has brought you salvation. When it comes to physical healing, touch is sufficient according to the rules of magic. But for salvation, faith is needed: a personal surrender, a personal encounter. Through Jesus, the woman meets the saving God. Here is not an impersonal power at work, but the personal God comes to her, God speaks to her personally. When one experiences reality not as a field where anonymous forces are working, but as a mirror in which God's face is reflected, then everything gets a face. Then one no longer feels lonely and threatened. Then one feels safe. Held in the palm of God's hand.

Finally, I would like to point out that Jesus says to the woman: Your faith has brought you salvation. He does not say: I saved you, but your faith did. God is always present as supporting ground, but at the same time He is waiting for us to approach Him. The woman took the initiative, she broke through the isolation in which she found herself by touching Jesus.

The Daughter of Jairus.

The second story, the revival of the daughter of Jairus, is also about faith and salvation. Here, too, it is about more than just magic. There are magical elements. People are mourning. They lament to expel the evil spirits that attack the soul of the deceased. Jesus touches the child so that the special power of which he is the bearer can flow over to the child. And he uses the magical sounding formula Talitha kum!

But he doesn't stop at this magic. This story, too, is about faith. Jesus said to Jairus: Don't be afraid; only have faith. The story of the daughter of Jairus then takes on a completely different meaning. The

magic is surpassed. Here is faith, here is resurrection. God does not abandon His people who believe in Him and entrust themselves to Him.

The gospel told two stories about life that was given back. It is not about physical life, but about total salvation. Salvation is given through faith, through contact with the living God. In the light of the first reading, from the book of Wisdom, we can specify the contact with the living God. We saw that the man who is focused on his fellow man is connected with the life-giving God. When we care for each other, we perform acts that have eternal value. When we are concerned about each other, we are icons of the living God who is concerned about us.